

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

51. An Pontifex possit eximere aliquem à præcepto Communionis? Et an
quanvis Pontifex peccet mortaliter, si illud non observet, non incurrat
tamen excommunicationem propter hoc, nec possit declarari, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

etiam in
ferri fecerit
do, & in
tom. 2. tr. 2.
Ref. 98.

& colligitur ex Concilio Toletano XI. cap. 11. & Carthaginensi I V. cap. 76. & refertur cap. de his cap. quest. 6. & h. detur. ex D. Cypriano sermone in *Comia Domini*, & docet etiam expressè Henriquez lib. 8. *Eucharistia*, cap. 44. num. 7. & apud Russios, Teu Moscovitas, sub vtraque specie datur omni populo Eucharistia: datur enim corpus Christi sanguine intinctum, perfusumve in cocleasti, ne periculum effusionis, aut calus detur, vt refert idem Henriquez *allegatus*, & Petrus Comestor in *Historia scholastica*, cap. 151. qui mos etiam aliquandiu in Hispania viguit tempore Concilij Toletani I. vt colligitur ex eodem Concilio: & denique Romæ, dum Summus Pontifex solemnitè sacrificium offert, sumpto Christi corpore in Altari, postea sedet, & Diaconus Cardinalis ei calicem summa reuerentia b. s. e. d. d. defert. Deinde idem Cardinalis communionem sub vtraque specie aliis Purpuratis præbet: eis enim calicem Domini similiter ministrat, vt refert Henriquez *proximè citatus*, & patebit *infra*: nunquam tamen in eorum ac venerabili Ecclesia Catholica mos fuit introductus circa vsum calicis tantum. Hucusque Fagundez; qui etiam postea num. 22. sic ait; Non est improbanda consuetudo, quæ in aliquo casu obtinuit, vt alicui personæ detur vtraque species, si talis consuetudo seita sit, & saltem tacite approbata à Sede Apostolica: sic Romæ consuetudo est; vt Diaconus qui ministrat Summo Pontifici in solemni Missa, sub vtraque specie communicet & in eadem Missa solemni aliis Purpuratis communionem sub vtraque specie præbeat, etiam Diaconis, & Subdiaconis, vt refert Henriquez lib. 8. *Eucharist.* cap. 44. num. 7. & nos diximus num. 10. quam tamen consuetudinem intermissam fuisse à Paulo II. Summo Pontifice in odium Bohemorum, & Hussitarum, refert Turrian. *lic. 8. Constit. Apostol.* cap. 31. Addit etiam Claudius *repet. 10. cap. 20.* & Soarius *allegatus prædicta disp. 71. sect. 3. fol. 10. col. 2.* Parisiis obseruari similem consuetudinem communicandi sub vtraque specie in Conuentu Cluniacensi, vt interim præteream alias consuetudines Græcorum, & Æthiopum; & Moscovitarum, de quibus egimus num. 10. qui eundem vsum obseruant. communicandi sub vtraque specie: quamvis Græci in hoc non videantur esse schismatici; quia de licentia Ecclesie Romanæ id faciunt, & nec ob eam consuetudinem, de nostra male sentiunt, vt olim malè sentiebant Bohemi. Ita ille.

3. Sed fallitur cum Henriquez, asserendo, Romæ in Missa Papali, Diaconum Cardinalem ministrare aliis Cardinalibus Eucharistiam sub vtraque specie, hoc enim est falsum, vt omnibus patet.

huius præcepti cum aliqua persona particulari veluti cum Eremita viuente extra humanum consortium, vel cum aliqua Prouincia in particulari, vrbe, aut oppido: sed hoc dubium magna ex parte iam solutum est in præcepto de annua confessione: ibi enim etiam quæsiuimus, vtrum Summus Pontifex possit cum aliquo dispensare in præcepto Confessionis; & quod ibi diximus, hic similiter erit applicandum, ob parem rationem. Breuiter autem dico, posse Summum Pontificem licite ex causa rationali, cum aliqua persona particulari, imò & cum aliqua Prouincia, oppido, aut vrbe, in præcepto humano, & Ecclesiastico Eucharistia dispensari; non tamen in præcepto diuino illius, quatenus est medium, & remedium necessarium ad salutem: posse, inquam, ad tempus, v. g. per tres, aut quatuor annos; non tamen posse cum aliqua persona in particulari, oppido, aut Prouincia per totam vitam licite dispensare. Et ratio est quia licet in omnibus præceptis humanis, & Ecclesiasticis, quæ sunt præcepta annualis Eucharistia, & confessionis, ex iusta causa possit Papa dispensare, vt patet ex glossa textus in cap. *proposuit de concessione præbenda*; nunquam tamen poterit licite per totam vitam cum aliquo dispensare, vel cum aliqua Prouincia. Eum vero dispensatio, & exemptio, vt legitima sit, & licita, requirit legitimam causam: aut nulla causa legitima dari potest, vt Papa concedat talem, & tam absolutam dispensationem atque exemptionem per totius vitæ spatium. Ita docet Soarius *tom. 4. de penit. sect. 1. n. 6. & 7.* & Sotus in 4. *dist. 18. q. 1. artic. 5.* Azorius *tom. 1. Institutionum moralium, lib. 7. cap. 40. quest. 9. & quest. 10.* D. Thomas in 4. *dist. 17. quest. 3. art. 1. quest. 5.* Richard. *ibid. art. 2. q. 7.* Paludanus *ibidem, etiam quest. 2.* D. Antoninus 3. *part. 1. c. 19. §. 1.* & alij. Et quamuis omnes loquantur de exemptione, & dispensatione præcepti Ecclesiastici annuæ confessionis; tamen eadem est ratio de præcepto Ecclesiastico annuæ communionis quoad hunc effectum, vt consideranti patebit.

2. An verò Pontifex teneatur ad præceptum annuæ communionis? Nonnulli existimant non teneri, ac proinde non peccare lethaliter, si illud non impleat, ex eo fundamento, quia supremus Princeps suis legibus non tenetur, *1. Princeps, ff. de legibus*. Et quia lex Pontificia successores obligare non potest ex regula, *Par in parem non habet imperium, cap. innotuisti, de elect.* Atque ita docent, post Ioannem Andream, & Felinum, Nauartus in *cap. placuit, de penit. dist. 5. num. 3.* vbi id ex eo fundamento probat, quòd Summus Pontifex, iuxta communem Theologorum sententiam, sit superior Concilio Generali: vnde necesse est, quòd huic legi de annua perceptione Eucharistia, & confessione non sit subiectus, cum ea lata sit in Generali Concilio Lateranensi, ex quo deductum fuit *cap. omnis viriusque, de penit. & remiss.* in quo huiusmodi lex continetur, quæ postea pro tota Ecclesia Catholica fuit approbata. Dicendum tamen est, obligari Papam sub lethali culpa ad hoc præceptum, sicut obligatur etiam ad præceptum confessionis, quoad vim directiuam, non verò quoad penas, & vim coactiuam; & idèd peccare mortaliter, si illud non seruet; non tamen incurere excommunicationem; nec posse declarari, aut Ecclesiastica sepultura priuari, nec contra eum sententiam ferri de incurfione delicti? Ex part. 8. tract. 1. Refol. 26.

Ibi in Refol. quæ hic est supra 26. & in alijs 55. eius annot.

Quamuis pro confessione in hoc casu, quia eadem est ratio pro hac quæst. supra lege doctrinam Refol. 28. & in tom. 1. tr. 3. Refol. 48. & vide etiam doctrinam Refol. 28. annot. prima post seq.

Sup. hoc in Refol. 1. not. præterea lege doctrinam §. 1. ad medium.

Sup. hoc in præcedenti Ref. §. Nota tamen.

RESOL. LI.

An Pontifex possit eximere aliquem à præcepto communionis annuæ?
Et an Pontifex teneatur ad præceptum annuæ communionis?
Et an quamuis Pontifex peccet mortaliter, si illud non obseruet, non incurat tamen excommunicationem propter hoc, nec possit declarari, aut Ecclesiastica sepultura priuari, nec contra eum sententiam ferri de incurfione delicti? Ex part. 8. tract. 1. Refol. 26.

§. 1. AD hanc questionem respondet Fagundez de *Præcept. Eccles. præcep. 3. lib. 1. cap. 6. num. 9.* & asserit, quòd hoc vel potest intelligi, an possit Summus Pontifex dispensare in obligatione

mater, 1. part. §. 1. num. 5. & Azorius dicto tom. 1. lib. 5. cap. 1. per totum caput. ubi citat multos, & consequenter docere debent omnes, qui in materia de legibus tenent, Principes obligari de legibus à se conditis, quoad directionem, non quoad coactionem: & hi sunt D. Thomas 1. 2. quest. 96. art. 5. ad 3. Victoria in relect. 3. num. 21. Sotus lib. 1. de iust. quest. 6. art. 7. Menchaca illustrium questionum, cap. 45. Et ratio est, quia naturalis ratio postulat, ut caput conformetur toti corpori suorum, sicut reliqui Principes Pontificum à populo acceperunt, & potestatem condendi leges, ut ad illas quoad vim directionem à Christo accipit hanc eandem potestatem condendi leges Ecclesiasticas, ut ad illas quoad directionem teneatur, non quoad coactionem. Deinde, quia ista lex annuæ perceptionis Eucharistiæ, est lex quædam generalis: & quando Principes legem ferunt generalem, totum populum comprehendentem, ad eandem legem obligantur; quamvis non obligentur ad poenitentiam illius: nam, quando materia legis est generalis, comprehendens totum populum, comprehendit etiam caput populi, seu Principem illius: quando verò materia legis non est ita generalis, sed specialis, ut non totum populum, sed partem illius comprehendat, & obliget: tunc quidem ad eam non tenetur Princeps: neque quoad vim directionem, neque quoad vim coercitivam. Quamobrem, si lex esset de non ferendis armis, non de non utendo serico, aut fallaciis puerozum, non obligaretur Princeps: quia materia specialis illius, illum non comprehendit; indecens enim est, & minime conveniens statui, & conditioni Principis inmatum, infociatum, & serico non vestitum incedere. Quamobrem, cum materia legis Eucharistiæ comprehendat omnem populum Christianum, ex iure quodam naturali videtur etiam comprehendere Summum Pontificem, qui est caput illius. Et per hæc patet non bene omnino dixisse Richardum in 2. dist. 17. quest. 4. art. 2. ad 5. & Scotum ibid. quest. 1. art. 1. non teneri Papam sub lehalit ad hanc legem, sed tantum sub congruitate quadam morali, & honestate, ac proinde sub veniali. Et hæc omnia docet Fagundez ubi supra, num. 12. & post illum Trullench in Decalog tom. 1. lib. 3. cap. 5. dub. 2. num. 20.

RESOL. LII.

An Pontifex possit præceptum annuæ communionis penitus abrogare? Et an si Pontifex sine causa abroget in toto, & in solidum prædictum præceptum, quamvis peccaret, valeret tamen prædicta abrogatio? Et an possit Pontifex restringere præceptum ipsius Eucharistiæ? Et an in primitiva Ecclesia fuerit præceptum quotidie communicandi? Et advenitur, quam causè debeant procedere Confessarii in concedenda licentia laicis de communione quavisana. Ex part. 3. r. 1. Resol. 27.

§. 1. Quæstio tribus modis potest intelligi. Primo faciendo, ut non obliget pro singulari, sed pro tribus quibusque, aut pro quinque, aut sex: & quoad hunc modum fortassis non repugnabit, posse Ecclesiam peruenire ad eum statum, vel Regnum aliquod, aut Provinciã, ut ex causa licita, & rationabili id possit Summus Pontifex effi-

cere. Secundo, tollendo omnino Ecclesiasticum præceptum annuæ perceptionis Eucharistiæ: & quamvis Summus Pontifex absolute hoc possit efficere, cum sit supra omne ius Ecclesiasticum, tamen nunquam id poterit licite efficere: quia nunquam potest dari iusta, & rationabilis causa tollendi hoc modo in solidum tam utile, & necessarium præceptum, licet sit iuris humani, & Ecclesiastici.

2. Unde si sine causa abrogaret ex toto, & in solidum prædictum præceptum, peccaret quidem Summus Pontifex mortaliter; valeret tamen prædicta abrogatio: ut optime animadvertit Soarius citatus, num. 8. sicut etiam valet dispensatio, & exemptio sine causa data, & licite ea uti potest dispensatus ac exemptus, licet dispensans & eximens mortaliter peccet.

3. Tertio restringendo tempus perceptionis ipsius Eucharistiæ, ita ut pluries teneantur fideles ex præcepto in anno communicare, & in diuersis temporibus à Paschate, & non est negandum, id posse fieri ex causa iusta: & quamvis nulla alia subesset, quam fidelium fructus, & utilitas, ea factis omnino esset, modò ea frequentia non cederet in contemptum tam sancti, ac venerabilis Sacramenti: facilius enim poterit Summus Pontifex hoc efficere, quam extendere obligationem huius præcepti ad plures annos; quia facilius causa dari potest ad hanc restrictionem faciendam, quam ad maiorem ampliationem, extensionemque obligationis prædicti præcepti, ut consideranti patebit. Et hæc omnia docet ex Soario, & Azorio, Fagundez de Præcepto Eccles. præcept. 3. lib. 6. cap. 6. num. 6. quibus ego addo Trullench in Decalogum, tom. 1. lib. 3. cap. 5. dub. 2. num. 19.

4. Sed ex verbis paulo superius adductis, discutienda venit difficilis quæstio, An in primitiva Ecclesia fuerit præceptum quotidie communicandi. Affirmant Alesius 4. part. quest. 11. n. 2. art. 4. §. 1. S. Thomas 3. part. quest. 80. art. 10. ad 5. Richard. in 4. dist. 12. art. 6. quest. 1. Sotus quest. 1. art. 11. & reliqui Scholastici communiter: quibus consentit Vasquez disput. 214. cap. 3. & Henriquez lib. 8. de Eucharist. cap. 5. Fundamentum est autoritas Anacleti Papæ, qui successit Clementi: is enim epistola prima ad Episcopos, & fideles omnes, & refertur can. Episcopus, de consecrat. dist. 1. & can. peracta de consecrat. dist. 2. expresse testatur, fuisse præceptum in primitiva Ecclesia quotidie communicandi, his verbis: Peracta consecratione omnes communicent, qui noluerint Ecclesiasticis carere liminibus; sic enim & Apostoli statuerunt, & sancta Romana tenet Ecclesia; qui non solum verbis, sed etiam poena eliminationis ab Ecclesia hoc præceptum exprimit. Idem præcipitur 10. can. Apostolorum.

5. Hæc sententia est satis probabilis, sed contrariam probabilem etiam esse puto, quam tuctur Belatiminius lib. 2. de Missa, cap. 10. ad arg. 8. Suarez in 3. part. tom. 3. disp. 60. sect. 2. Probat hæc opinio, quia non potuissent Christi fideles, præsertim coniugati, ea corporis, & animi dispositione, quæ par est, ad hoc Sacramentum accedere. Cum enim Concilia, ob reverentiam tanti Sacramenti prohibeant, ne coniugati ad sacramentalem communionem accedant ea die, quæ suas coniuges carnaliter noverunt, non est probabile, quòd Apostoli sub præcepto obligare voluerint omnes fideles ad quotidianam communionem. Alioqui vel simul illos obligassent ad semet-abstinendum à coniugali copula, ut digne potuissent quotidie hoc Sacramentum sumere, quod fuisset matrimonia destruere: vel certe nihil curassent, quominus fideles cum ea

Sup. hoc in tom. 1. r. 2. Ref. 10. & in aliis Ref. 5. & verius primæ an not.

PLANA
Omnia
TO. III. IV V
E. III